

ԳԵՂԱՍ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Գյումրի

«Սիրելի Բեն, թույլ տուր իմ հայրական օրհանման ու ողջույնը հղել քեզ՝ մեր հայրենի սահմանների լուսաբանության գործում քո անձնվեր լուսավորիչ ու հերոսական վարքի համար: Մենք հավերժ երախտաբան ենք քեզ ու մարտական ընկերներդ: Խիստ խորհրդանշական վերնագրով քո «Վերադարձ» ցուցահանդեսը թող դառնա նոր կյանքի սկիզբ, թող խաղաղություն ավետի քեզ ու մեզ համար»: Այս խոսքերը Գյումրու քաղաքապետ **Սամվել Բալասանյանի** գրավոր ողջույնից էին՝ ուղղված ֆաղափ երիտասարդ արվեստագետ, 44-օրյա լուսավորչի մասնակից **Բեն Պողոսյանին**, սեպտեմբերի 18-ին «Գյումրու օրվա» ժողովներում բացված նրա անհատական ցուցահանդեսի առիթով: 10-րդ վիսախառնումը սպասող Բենը, լուսավորչի կարգին, թե ինչու է իր գործերի այս ցուցահանդեսն անվանել «Վերադարձ», լուսավորչին էր, թե լուսավորչին ևս անհատական է չափեր, սակայն կյանք վերադարձավ:

Հասկանալի լուսավորչի Գյումրիում «Քաղաքի օրը» այս անգամ նվազ զուտ, առանց զանգվածային միջոցառումների ու ավանդական տոնակատարության: Նվազ է հիմնականում մշակութային իրադարձություններով:

Քաղաքային կենտրոնական գրադարանի հին շենքում բացվեց ՀՀ եւ ՌԴ ժողովրդական նկարիչ, ծնունդով գյումրեցի ֆանդակագործ **Ֆրիդ Սողոյանի** հուշատոն-ցուցահանդեսը: Անվանի արվեստագետի ողբերգի մահվան 20-ամյակին Մոսկվայի նրա արվեստանոցից հայրենի ֆաղափ բերվել է այստեղ մշակված ցուցահանդեսային ներկայացվել ժամանակ առ ժամանակ:

Օրը նշանակալի էր Գյումրու ժողովրդի մշակական նվազախմբի համար, որն ավելի քան երեսնամյա ճակատագրի

Գյումրու օրը՝ միայն մշակույթով

դայնամներից հետո երկար սղասված բնակարանամուտ նեցեց քաղաքի շենքերում: Իսկ Սեպեյ Մերկուրի անվան նկարչական դպրոցն այս օրը նույն է հիմնադրման 100-ամյակը: Հոբելյանական միջոցառումներ սկսվեցին այդ օրը: Հյուրերին ներկայացվեցին դպրոցի մասին լուսանկարներ, կինոփառուցում, աղա ճաշի հաստատության կիսանկուղային հասկանում կատարվող հիմնանորոգման աշխատանքները: Այստեղ նախատեսվում է կառուցել ֆանդակի դասարան եւ ցուցահանդես:

Գրական կարտու իրադարձություն էր **Հովհաննես Շիրազի** «Հայոց դանթեականը» դասասանամասյան լուսավորչի անբողջական սարքերի շենքերում մեծ բանաստեղծի հուշատոն-թանգարանում: Առաջին անգամ ընթերցողին է հանձնվել լուսավորչի լուսավորչի հրատարակությունը: Նախաձեռնությունը եղել է գրականագետ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր **Սամվել Մուրադյանին**, տղապանության լուսաստեղի համար մոտ չորս օր աշխատանք է կատարվել: Գիրքը լույս է տեսել Գյումրու համայնաբանության ֆինանսավորմամբ: Ներկայումս փոխանցվել այս առիթով ֆաղափ ղեկավարի՝ արձակուրդում գտնվող Սամվել Բալասանյանի ողջույնի խոսքը, նրա առաջին տեղակալ **Ռուբեն Սանոյանը** հավաստեց, որ ինչ-որ մի օր, հետագայում ես համայնաբանության կազմակերպիչ Շիրազի անհիշելի ժողովի հրատարակմանը:

Քաղաքի օրվա ավարտին համայնաբանական ցուցահանդեսով բացվեց գյումրեցի նկարիչներ **Կարապետ Գյուլյանի** նկարների եւ **Յուլյա Սիմոնյանի** ֆանդակների ցուցահանդեսը: Աղա շեղ ունեցավ լուսավորչի անհատական արարողությունը: Ծնորդիցին «Գյումրու լուսավորչի ֆաղափ» կոչումներ, Գյումրի համայնի հուշաներ, լուսավորչի ու հուշաներ:

Արգենտինահայ գրողի նոր վեպը

Արգենտինայի «Պենզվին» հրատարակչությունը լույս է ընծայել հայագրի արձակագրուհի **Մագդա Թագթայանի** «Ռոյալթի» վեպը, որը համարվել է օրվա հիսուն լավագույն գրքերից մեկը: Սա հեղինակի երրորդ գիրքն է, որտեղ նա շարունակում է գեղարվեստական գրականության միջոցով լուսավորել Մերձավոր Արեւելքի հակամարտությունները, այս անգամ՝ ներկա ժամանակաշրջանում: Գործողությունները կատարվում են սիրիական կամ Արեւմտյան Զրոստանում (հայերի որդես Ռոյալթի): Վեպի գլխավոր հերոսուհին երիտասարդ հայուհի է, որը փնտրում է իր հորը եւ հայրենիքը: Բուենոս Այրեսում ծնված գրող է լուսավորչի

Մագդա Թագթայանը (Թագթայան) երրորդ սերնդի արգենտինահայ է: Նա ֆան շարի աշխատել է «Կլարին» թերթում եւ «Խեմես ի դարա սի» ամսագրում: 2016-ին հրատարակել է «Չմոռանալ ինձ, Արմենուհի. իմ հայ տանիքի լուսավորչի», իսկ 2020-ին «Հայկական հողի» վեպերը: 2018-ին Հարավային Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհրդի կողմից արժանացել է Հրանց Գինի անվան մրցանակին՝ մարդու իրավունքների նվիրված իր գործունեության համար: Այսօր հեղինակն ապրում է մասնակցություն ունի Արգենտինայի եւ միջազգային հայ համայնքում եւ համագործակցում է շարքեր լուսավորչիցների ու գրական օրվաների հետ: **Ա. Բ.**

Մեկսեղված ուժեր՝ հանուն Արցախից բռնագաղթյալների

Թեթյան մշակութային միությունը շարունակում է բարեգործական ծրագիրը Արցախի բռնագրաված Բերձորի Վահան Թեթյանի անվան դպրոցի կուլեկսիվի եւ սաների ընթացակետերի հետ:

«Ազգ»-ի մայիս ամսվա համարներից մեկում մենք անդրադարձել էինք Միացյալ Նահանգների եւ Կանադայի Թեթյան Մշակութային միության մի ծրագրի, որով գործընկեր՝ Վայոց Ձորի «Սյունիք-Չարգացուն» հասարակական կազմակերպության սեղի կարող ուժերի հետ մեկսեղված այլ ուժերով, Արցախի բռնագրաված Բերձորի Վահան Թեթյանի անվան դպրոցի կուլեկսիվի եւ սաների շուրջ 8 ընթացակետերի զբաղվածությունն ադապտելու համար սրամադրեցին մեղվաբնակարաններ, փեթակներ եւ այլ գործիքներ: Դա սոցիալական-բարեգործական ծրագրերի իրականացման առաջին փուլն էր:

Մոնրեալի ԹՄՄ վարչության անդամ **Արթուր Մանուկյանի** նախաձեռնությամբ եւ հովանավորների միջոցներով իրականացավ գաղափարի երկրորդ փուլը՝ «Ընթացակետերի ընթացակետերին» ծրագրով: Ծրագիր, որի շահառու կարող էին դառնալ Արցախի Բերձորից տեղահանված կարիքավոր բազմաթիվ ընթացակետեր: Բերձորի Վահան Թեթյանի անվան դպրոցի ճեմարանի **Անահիտ Զոսակյանը** սրամադրեց Վայոց Ձորի սարքեր գյուղերում բնակվող այն ընթացակետերի ցանկը, որոնք ցանկություն, հմտություններ եւ անհրաժեշտ միջավայր ունեին խնամելու ընթացակետերին:

«Սյունիք-Չարգացուն» կազմակերպության հմտությամբ օժտված թիմը մեկնեց գյուղական հասցեներով, հանդիպեց ընթացակետերին, ուսումնասիրեց այն անասնազոտերը, որտեղ թեթ է խնամեն ու դառնեց կենդանիներին: Երբ բավարար համարվեցին դայանդները՝ անասնաբուժի հետ ընթացակետերի առողջ, որակյալ կենդանիներ, որոնք էլ սեղանափոխվեցին ու հանձնվեցին շահառու 4 ընթացակետերի:

Ավագյան Հովհաննեսի 6 հոգանոց ընթացակետում է Վայոց Ձորի Սերս գյուղում, Հովհաննեսի խոսքով՝ ինքը կկարողանա խնամել 2 կով, դայանդագիրն էլ ստորագրել ու համաձայնվել է 2 սարուց հետո 1 հորթ սրամադրել Արցախից տեղահանված այլ ընթացակետի, մինչ այդ՝ կաթը, կարագը, մածուկը կօգտագործի ընթացակետի կարիքների համար:

Արագածը՝ Բերձորի Վահան Թեթյանի դպրոցի սան էր, այժմ 5 հոգանոց ընթացակետի հետ ադրում է Վայի Հերեր գյուղում: Ընթացակետի անդամները կխնամեն, ինքն էլ կօգնի ծնողներին խնամելու 6 գործիքներին, մանավանդ, որ սրամադրվել է նաեւ առաջիկա 4 ամիսների համար նախատեսված կեր, հետո իրենք կադապտեն անհրաժեշտ կերը: Հայրը՝ **Արարատ Ավագյանն** աւսում է, որ եթե կարիք լինի գուցե մորթի, օգտագործի միսը, սա-

կայն երբեք չի հրաժարվի խոզ դառնալուց, համաձայն է, որ մեկ սարուց սիրահոծար երկու գոռի սա կարիքավոր արցախցու, թող նա էլ դառնի ու բազմացնի գործիքներին:

հոգանոց ընթացակետի հետ, ծրագրի օրհանակներում ստացա 2 կով, շատ ուրախ ու գոհ եմ, բայց այն եղբորս ընթացակետին է, քանի որ տեղի անգամ մեղ է, երեւի շուրջ գնամ տուն վարձեմ, առանձին ադրեմ, եղբայրս կօգնի, կաշխատեմ, կադրեմ:

Հիշակյան Լուսինեն իր 4 հոգանոց ընթացակետում է Մալիկյան գյուղում: Նա նույնպես 2 կով է ստացել, ունեն անասնազոտ եւ անասնակերի համար փոքր խորդանոց:

ունի 4 անչափահաս երեխա: Ստացել է 6 գործիք եւ 4 ամսվա համար կեր: Ընթացակետի սեղանափոխվել է Զաւարթաղի օրհանակի Վան գյուղից: Ընդհանրապես եմ հայտնում հովանավորներին, աջակցներին, որոնք մեկսեղված աշխատանք են սիրով եւ անսարքեր չեն դաշտերում մասնաճառով տեղահանված մարդկանց ճակատագրերի նկատմամբ: Ամերիկայի եւ Կանադայի Թեթյան Մշակութային միության Կենտրոնական վար-

չությունը կոնկրետ ծրագրերի տեսքով ջանում ու հաջողում է ուժադրության կենտրոնում դառնալ դաշտերում տեղահանված ընթացակետերին: Կազմակերպությունը ձգտում է հնարավորինս օգնել նրանց հաղթահարելու կյանքի դժվարությունները եւ լցվելու լավատեսությամբ:

